

Eksamen

(forberedelsestid 60 min.)

- Se video: Intro
- Læs opgaven og forbered en eksamen
- Se video: Eksamen
- Diskuter elevens præstation og giv en karakter
- Se video: Votering
- Konkluder hvad der lægges vægt på

Eksamensspørgsmål 3

Latinsk tekst:

Martial 9.97, "Misundelse", vers 5-12

Perspektiverende tekst:

Seneca, brev 79, kap. 13 – 17 (*"Berømmelse er dødens skygge.....vil de ofte ære og hylde os"*)

MARTIAL: MISUNDELSE, 9.97

- 1 Rumpitur invidia quidam, carissime Iuli ,
 2 quod me Roma legit, rumpitur invidia.
 3 Rumpitur invidia, quod turba semper in omni
 4 monstramur digito, rumpitur invidia.
 5 [Rumpitur invidia, tribuit quod Caesar uterque
 6 ius mihi natorum, rumpitur invidia.
 7 Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce sub urbe est
 8 parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.
 9 Rumpitur invidia, quod sum iucundus amicis,
 10 quod conviva frequens, rumpitur invidia.
 11 Rumpitur invidia, quod amamur quodque probamur.
 12 Rumpatur, quisque rumpitur invidia.]

M. Valerii Martialis Epigrammaton libri / recognovit W. Heraeus. Martial. Wilhelm Heraeus. Jacobus Borovskij. Leipzig. 1925/1976 (Perseus Digital Library).

GLOSER: MISUNDELSE, 9.97

-que efterhængt par. konj., og (skal oversættes før det ord, som det står klistret fast på)	dulcis, dulce (dulc-) adj. 3, behagelig	natus m2, søn, i pluralis: børn	rumpo rumi, rumpere, vb. 3, sprænger, får til at revne
amicus 2m, ven	ego, me, mihi personligt pronomen (se side 88)	omnis, omne adj. 3, al, enhver	rus (rur-) 3n, landejendom
amo amavi, amare, vb. 1, elsker, holder af	frequens (frequent-) adj. 3, hyppig	parvus adj. 1/2, lille	semper adv., altid
Caesar uterque 'begge kejsere', dvs. Titus (79-81) og Domitian (81-96)	invidia 1f, misundelse	probo probavi, probare, vb. 1, anerkender, bifalder, godkender	sub præp. + abl., lige uden for
carissimus adj. 1/2, allerkæreste	iucundus adj. 1/2, afholdt af, elsket af + ablativ	quidam ubestemt pronomen, en vis person, en eller anden, nogen	sum vb. irr., er
conviva 1m, gæst (underforstå 'sum' som verballed')	Iulius 2m, Julius (mandsnavn)	quisque indef. pron., enhver, som	tribuo tribui, tribuere, vb. 3 tildeler
digitus 2m, finger, digito = 'med en finger'	ius (iur-) 3n, ret (ius natorum = ius trium natorum: "tre-børns-retten")	quisquis indef. rel. pron. hvem som helst der, hvem der end, enhver som	turba 1f, folkemængde
domus 2f, hus	lego legi, legere, vb. 3, læser	quod hyp. konj., fordi	urbs (urb-) 3f, (stor)by. Ordet bruges normalt kun om Rom.
	monstro monstravi, monstrare, vb. 1, peger på		

13. Det er en glæde at arbejde for dette, kæreste Lucilius, at stræbe efter det af fuld kraft, selv om kun få, ja selv om ingen ved det. Berømmelse er dydens skygge. Den vil ledsage den også mod dens vilje. Men ligesom skyggen nogle gange går foran, nogle gange følger efter eller er bag vores ryg, således er berømmelsen nogle gange foran os og viser sig frem, nogle gange bag os og større, jo senere den kommer, når misundelsen har trukket sig tilbage. (14) Hvor længe mente man ikke, at Demokrit²⁶ var gal! Folk snakken tog med nød og næppe Sokrates til sig. Hvor længe var borgerne ikke uvidende om Cato²⁷? De forkastede ham og forstod det først, da de havde mistet ham. Rutilius' uskyld og dyd²⁸ ville være ukendt, hvis ikke han havde lidt uret. I selve krænkelserne strålede han. Takkede han ikke sin skæbne og tog imod sit eksil med åbne arme? Her taler jeg om dem, som tilfældet gjorde berømte ved at mishandle dem. Men manges succes blev først kendt efter deres død. Mange har folk snakken jo ikke taget til sig, men først senere støvet op.

15. Du kan se, i hvor høj grad Epikur beundres, ikke blot i de finere kredse, men også af denne masse af uvidende. Han var ukendt selv i det Athen og omegn, hvor han havde levet skjult. Mange år efter Metrodors²⁹ død besang han i et brev deres venskab i taknemmelig erindring, og til sidst tilføjede han, at det midt i alt det gode på ingen måde havde skadet ham og Metrodor, at man i dette berømte Grækenland ikke alene ikke havde kendt dem, men næsten ikke hørt om dem. (16) Blev han så ikke fundet frem senere, da han ikke mere var i live? Strålede hans ry så ikke? Metrodor erkender også i et brev, at han og Epikur ikke havde været særlig kendte; men for dem, som i eftertiden ville følge i deres fodspor, ville der være et stort navn klar.

17. Ingen dyd forbliver skjult, og det skader ikke dyden at have været det. Der vil komme en dag, som vil udbrede den dyd, der er gemt og holdt nede af en ondsindet samtid. Det sker ikke tit, at der fødes en mand, som kun har sine samtidige i tankerne. Mange tusinde år, mange tusinde folk vil komme til. Husk det! Selv om misundelse tvinger alle dine samtidige til tavshed, vil der komme nogle, der vil dømme dig både uden uvilje og uden gunst. Hvis der er nogen belønning for dyd i berømmelsen, vil den heller ikke forgå. Ganske vist når vores efterkommeres ord ikke frem til os, men selv om vi ikke mærker det, vil de ofte ære og hylde os. (18) Der er ingen, som dyden ikke takker, enten før eller efter hans død, når blot han har fulgt den oprigtigt, ikke har pyntet eller sminket sig, men været den samme, uanset om man så ham efter aftale eller uforberedt og pludseligt. Forstillelse nytter ikke noget. En hastigt anlagt maske snyder kun få. Sandheden er den samme fra alle vinkler. Det der bedrager, har ingen bund. Løgnen er tynd; den er gennemsigtig, hvis man ser ordentligt efter.

Hav det godt.